

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/1/Y.K.-99/13 (Devralma)

Karar Sayısı : 99-37/378-243

Karar Tarihi : 4.8.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU,

Üyeler : M. Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK,
Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER : Yüksel KAYA, Kürşat ÜNLÜSOY

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: Tatmak Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Temsilcisi: Elif ŞEN

Büyükdere Cad. Beytem Han Kat:4 Şişli İstanbul

D- TARAFLAR: Putzmeister AG

Max-Eyth-Str.10 D-72631 Aichtal, ALMANYA

Tatmak Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Eyüp İlçesi Göktürk Beldesi İstanbul Cad. No:8/A

Kemberburgaz İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Putzmeister AG (PM)'nin Tatmak Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Tatmak)'nin %25 oranında hissesini devralmasına ilişkin izin talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 28.7.1999 tarih, 2430 sayı ile giren başvuru üzerine; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 30.7.1999 tarih, D3/1/Y.K.-99/13 sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 3.8.1999 tarih, REK.0.07.00.00/50 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-37 sayılı Kurul gündemine alınarak karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Dosya konusu devralmanın, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde belirtilen pazar payı ve ciro eşiklerinin altında kaldığı, dolayısıyla Rekabet Kurulu'ndan izin alınması gereken bir devralma olmadığı; devralmadan etkilenecek diğer pazar olan bakım ve onarım hizmetleri ve yedek parça pazarı ile ilgili olarak ise, devralmanın bu pazardaki rekabeti olumsuz yönde etkilemeyeceği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: Devralınan teşebbüsün gerek PM lisansı altında üretimini yaptığı, gerekse PM firmasından satın alarak pazara sunduğu inşaat makinelerinden olan beton pompaları, siva ve şap makineleri farklı özelliklere sahip, kullanım alanları

itibariyle birbirleri yerine ikame edilemeyen ürünlerdir. Bu durum, ilgili ürün pazarının her bir ürün için ayrı ayrı olmak üzere tanımlanmasını gerektirmektedir. Tarafların faaliyet alanı içinde bulunan sıva ve şap makineleri, beton pompaları ile kıyaslandığında, oldukça düşük pazar paylarına sahip bulunmaktadır. Bu nedenle, söz konusu devralmanın ağırlıklı olarak beton pompaları üretim ve dağıtım pazarında etkili olacağı söylenebilir.

Devralma işlemine taraf olan teşebbüsler, ilgili ürün pazarında yer alan makinalara ilişkin faaliyette bulunmalarına paralel olarak, söz konusu ürünler ile ilgili bakım, onarım ve yedek parça temini gibi satış sonrası hizmetlerde bulunmaktadır. Teşebbüsler tarafından sağlanan satış sonrası hizmetlerin ağırlıklı olarak beton pompası ile ilgili olduğu düşünülürse, beton pompası bakım, onarım ve yedek parça hizmetleri pazarının ayrı bir ilgili ürün pazarı olarak değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

Coğrafi Pazar: PM firmasının verdiği lisans altında üretilen veya ithal edilen makinelerin yurt genelinde satışa konu olması nedeniyle ilgili coğrafi pazar, Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlenmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

Devralma tarafları olan Tatmak ve PM firmalarının beton pompaları, sıva ve şap makineleri üretim ve dağıtımını olarak ayrı ayrı tanımlanan ilgili ürün pazarlarındaki toplam ciroları 5.917.024.180.990 TL, en yüksek pazar payına sahip oldukları beton pompaları üretim ve dağıtım pazarındaki payları (Tatmak, PM lisansı altında faaliyette bulunduğundan, ilgili pazardaki pay PM markalı ürünlerin payı olarak değerlendirilmektedir) ise %...-... arasındadır. Bu pazar payları dikkate alındığında, başvuru konusu işlemin anılan pazarlar açısından 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma olmadığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan, PM şirketinin lisansı ile Tatmak tarafından üretilen ürünlerin bir kısım yedek parçalarının, aynı türden ancak farklı markalı ürünlerde kullanılan yedek parçalarla ikame edilememesi, satılan beton pompası vs. gibi ürünlerin orijinal yedek parça ihtiyaçlarının bir kısmının (özellikle hidrolik pompalar) yine bu şirketler vasıtasıyla yurtdışından temin edilmesi gibi bir durumun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu şekilde, piyasaya arz edilen ürünlerin yedek parçalarının bir bölümü için yerel firmalar gibi alternatif temin kaynakları bulunabilmekte iken, özel bazı parçalar için mümessil firmalar vasıtasıyla temin etme zorunluluğu doğabilmektedir.

Beton pompalarının hidrolik aksam ve “boom” dışındaki orijinal yedek parçalarının kolaylıkla yerli üreticilerden temin edilebilmesine rağmen kullanıcılar çoğunlukla marka imajını göz önünde bulundurarak üretici firmanın servis işletmesini tercih etmektedirler. Ancak, yerli üreticilerden temini mümkün olmayan ve yetkili satıcı tarafından ya da bu satıcı firma aracılığıyla satışı yapılan hidrolik aksama ilişkin orijinal yedek parçalar, mümessili olunan firmanın temin ettiği firmadan veya varsa Türkiye’deki temsilcisinden de sağlanabilmektedir. Örneğin, gerek Tatmak şirketi gerekse beton pompası gibi ürünlerin kullanıcıları, PM tarafından verilen lisans altında üretilen beton pompalarında kullanılan Sauer markalı hidrolik pompa gibi parçaları, Tatmak vasıtasıyla Sauer’in Türkiye’deki mümessilinden elde etme imkanına sahip olabilmektedirler.

“Boom ” adı verilen beton pompasının kolu olan parçalar dışında tüm yedek parçaların gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında alternatif temin kaynakları bulunmaktadır. “Boom”, dizayn ve sistem açısından rakip markalardan farklı olduğu için yalnızca PM ve Tatmak’tan temin edilebilmektedir. Ancak, “boom” satışı çok nadir olmakta (örneğin Tatmak bu yıl hiç “boom” satışında bulunmamıştır.) ve bu parçaya ilişkin sunulan hizmet genellikle özel kaynak makinalarıyla onarım şeklinde olmaktadır. Bu tip kaynak makinaları demir-çelik işleri ile uğraşan servis işletmelerinde de bulunduğu için “boom” ile ilgili satış sonrası hizmet talebi başka yerler tarafından da karşılanabilmektedir. Bu tür özel parçalar dışındaki çabuk aşınan mekanik yedek parçalar genellikle yan sanayideki yerel şirketlerden de temin edilebilmektedir. Tatmak tarafından üretilerek satılan, özellikle beton pompalarının bir kısım yedek parçalarında ortaya çıkan bu durumun, devralma sonrasında, devralma öncesindeki durumdan çok farklı bir yapının ortaya çıkmasına yol açmayacağı, bazı parçalarla ilgili oluşan durumun devam edeceği, devralma sonrasında yedek parça pazarında sınırlı sayıda parça için sahip olunan (büyük ölçüde en önemli temin kaynağı olmaktan kaynaklanan) mevcut durumu değiştirmeyeceği düşünülmektedir. Bunun nedeni, yedek parçalarla ilgili olarak ortaya çıkan bu durumun, inceleme konusu olan devralmadan bağımsız olarak, daha önce PM ile Tatmak arasında gerçekleşen lisanstan kaynaklanmakta olması -beton pompaları gibi inşaat makineleri üreticileri olan yabancı firmaların Türkiye pazarına girebilmek için mümessil tayin etme veya lisans verme yolunu seçmekte olup, incelenen olayda yalnızca Tatmak Türkiye’de PM şirketinin lisanslı yedek parçalarının satış hakkına sahiptir- dolayısıyla, devralma sonrasında mevcut durumun devralmadan kaynaklanan bir nedenden dolayı etkilenmeyecek olmasıdır.

PM marka beton pompalarının yedek parçalarıyla ilgili satış sonrası faaliyetlerde bulunan ve PM yedek parçasının yanısıra ağırlıklı olarak sıkıştırma makineleri (silindir) satışı yapan ve Tatmak’ın yavru firması olan Karyer şirketinin 1998 cirosu 682.608.921.000 TL. olarak gerçekleşmiştir. Cironun 199.000.000.000 TL.'si PM markalı yedek parça satışlarından elde edilmiştir. Bu rakam, PM firmasının Tatmak vasıtasıyla 1998 yılında gerçekleştirdiği 748.920.000.000 TL. değerindeki yedek parça ve özel ekipman satışı ile birlikte değerlendirildiğinde, beton pompalarının yedek parçaları pazarında toplam 947.920.000.000 TL.'lik satışa tekabül etmektedir. Tatmak ve Karyer’in, PM ürünlerinin yedek parça satışlarına ilişkin pazar payı Tatmak tarafından %... olarak bildirilmiştir. Söz konusu devralma işlemi sonucunda bu pazardaki teşebbüslerin pazar paylarında bir değişiklik olmayacaktır. Pazarda mevcut rakiplerin (hem nihai pazarda hem de yedek parça ve servis pazarında) varlığı da dikkate alındığında anılan pazardaki başvuru konusu değişiklik nedeniyle, bu pazardaki ve beton pompalarının üretim ve dağıtım pazarındaki rekabetin olumsuz yönde etkilenmeyeceği anlaşılmıştır.

İ- SONUÇ

Putzmeister AG tarafından Tatmak Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin %25 oranında hissesinin devralınmasına ilişkin işlemin, 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında bir devralma olduğuna, ancak nihai ürünler olan beton pompası, sıva ve şap makinelerinin üretim ve dağıtım pazarlarında tarafların sahip oldukları pazar payları ve ciroları itibarıyla Rekabet Kurulu’ndan izin alınması gereken bir devralma

olmadığına; bu devralmadan etkilenecek diğer pazar olan beton pompası bakım, onarım ve yedek parça hizmetleri pazarı ile ilgili olarak da, bu pazardaki rekabetin olumsuz yönde etkilenmeyeceğine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.